

de quetue
corer, à n'y
de conduite
on irconcil-
transaction,
u exclut la
charmelles,
u surnaturel,
svelation sur
ans laquelle
e même un

is résidé, 3).

zichte der

isisme lieu,
in face de re
le sépara-
Je crois que
au moins en
res wallons,
c'était tout
alors ecle-
VIIe siècle,
le zèle trop

bijschap
dzame leit,
algral onzer
n leven is

anstands
hoor geven,
over haar

n zulk een
als hier uit-
te zwak?
kt van een
het Ratio-
de de meer-
of dit Ra-
geeloo zijn
roem op
nger predi-
eraadschap-
velke kracht
vermaning,
lijk tegen
et gelid te

an, dat de
e heur Hei-
ucht ander-
e predikan-
der zullen
heuring zou

clusie weer
idderlijk in
mwde.
Geref., ver-
onzer denk-
inachten,
alsche kerk
ar de omf
dezer
an, om de
Vaarheid te

als taak te
ble, la luitte
tegen het
blz. 24 te
s pasteurs'
nances très
enues ne les
llement

an tien de
que la dis-
cussion' —
nders, dan
t men met
de banier
id strijken
o voet van

aan de
bestistheid
ja waarmee
bond: „Ik
p aarde te

zit metter-
Waarheid.

vering.

ie van de
uitsluitend
en van de
hijning der
ord streef;
m de kerk
ods Woord
l trachten
veg in het

n vijand, mer
le zielen wil,
een geoor-
natuurlijk de
uiterste en
strijd, die de
openen, maar
n het beven-
en, en aan de
sonder welke
een Voltairre
keu hielden

reagen om-
over hetgen
vrouwen van
k geloof, dat
stendeels, be-
te voorouder-
en aanhaalt,
in de Neder-
kenden den
denkbeelden

Hieronder vallen de Waldenzen dus niet. Petrus Waldus toch wierp zich niet op de kerk als kerk, maar stichtte een private vereniging (Societas Valdesiana) van mannen, die zich opmaakten om twee aan twee, in lange wollen kleederen gehuld, en met voetelen onder de bloote voeten gebanden, het land door te trekken en het volk op te roepen tot heiliger leven. Geheel deze actie ging dus oorspronkelijk buiten de kerkelijke organisatie om. Niet zij hebben zich met de kerk bemoeid, maar de kerk is zich met hen gaan bemoeien, en is geëindigd, met hen op het 4de Lateraan Concilie in 1215 onder den grooten bante slaan, en als gevolg daarvan hen in allerlei landstrekken uit te roeien. En nu hebben wel de latere Waldenzen zich ook kerkelijk georganiseerd, en hierbij zelfs al eens kerkvorm aangenomen, die bijna geheel met de Protestantische overeenkomt, maar tot dit resultaat kwamen ze huns ondanks. Eerst toen de kerk hen buiten de bestaande organisatie stelde, a gen ze zich wel gedwongen zelf te organiseren. En toen eeuwen later de groote Reformatie doorbrak, lag het voor de hand, dat ze zich aan deze machtige beweging aansloten.

Evenmin mogen hiertoe gebracht worden de veelzins gelijkgezinde bewegingen die onder den naam van de Katharen bekend staan, of in Joachim van Floris, Hendrik van Lausanne, Arnold van Brescia, Peter van Bruys of in de Lombardische armen' optraden. Stroomingen in de Christelijke wereld, die we daarom tot op zekere hoogte gelijkgezind noemen, overmits bij al deze groepen van personen oorspronkelijk deze drie gevonden werden: 1°, dat zedelijke ernst geen vrede nam met de slapheid van den geestelijken levens- toon; 2°, dat men, zonder op eenig initia- tief der kerk te wachten, eenvoudig zelf de handen uit de mouw stak en op eigen verantwoordelijkheid handelde, en 3°, dat verandering van de kerkformatie oorspron- kelijk niet in hun plan lag. Slechts hierin zijn deze stroomingen zeer duidelijk on- derscheiden, dat ze den geestelijken hebboom, dien ze hanteerden, aan geheel verschillend verleden ontleenden. De Waldenzen en ten deele de Lombardische armen, aan het Evangelie; de Katharen aan het puin dat van den ouden Manichaëischen bouw nog te vinden was; Peter van Bruys, Joachim van Floris en ten deele Arnold van Brescia aan de overspannen dweperij der enthousiasten. Terwijl weer anderen heil zochten bij het noot uitgestorven, door Scotus Erigena zoo schitterend bepleit Pantheïsme. Neen, reformatie van de kerk door de kerk is, vóór Luthers optreden, eigenlijk slechts tweemaal beproefd, en wel het eerst door de Franckische koningen, en later door de Concilien van de 15de eeuw, en de reformatische pogingen die hiermee even- wigd liepen.

De strijd en het verzet van de Franckische koningen gold den beelddienst, en was dus in den grond slechts een naderking van de groote iconoclastische worsteling, die nog kort geleden heel het Oosten in rep en roer bracht; en in 787 op het Con- cile van Nicea in dien zin beslist werd, dat de beelden in de kerk behouden wierden, en dat hun vereering, als een vereering, die allen dengen gold dien ze voorstelden, werd toegelaten, maar dat alle aanbidding, als Gode alleen toekomend, van de beelden werd uitgesloten.

Hiertegen nu kwam eerst Pepijn en later Karel de Groote in verzet. Beelden als een soort figuurlijke onderwijzing wilde hij in de kerk wel toelaten, maar zomin als aan- bidding moest ze, i. o. ook vereering aan de beelden bewezen worden. Hij had den moed systema tegenover systema te stellen. For- muleerde dit systema in een geschrift, de Libri Carolini genaamd, en riep nu een groot Westersch Concilie te Frankfort saam, om in strijd met het gevoelen van paus Adrian I, dit systema voor de Wes- tersche kerken langs wettigen weg ingang te doen vinden.

Hier hebben we alzoo met een zuivere toepassing van de eerste theorie van her- vorming te doen. Het gold strijd tegen een deformatie van het kerkelijk leven. Deze deformatie werd op grond van de Heilige Schrift geconstateerd. De eisch der Hei- lige Schrift wierd tegen de praktijk der kerk overgesteld. En de poging om het gedeformeerde te reformeren werd aange- wend en doorgezet in eene wettige kerke- lijke vergadering, die in 794 te Frankfort, zeven jaar na het Oostersche Concilie van Nicea saamkwam.

Zelfs de pogingen van Agobard van Lyon en Claudius van Turijn, die nog ver- gingen en er op doelden, om de beel- den ook als „boeken der leeken" uit de kerken te verwijderen, bleven nog min of meer het kerkelijk spoor houden, in zoo verre Agobards streven binnen het bestaande kerkverband bleef en het kerkbestuur hem ongemoeid liet, en Claudius van Turijn, die ook tegen het Semi-pelagianisme ijverde, zelfs bisschop van Turijn bleef.

Rebekken in hooger zin echter erlangde deze eerste strijd der Karolingische koningen tegen den beelddienst slechts daardoor, dat hierna de eerste stoot was gegeven tot die eeuwenlange worsteling, die heel de Middeleeuwen beheerschte, tusschen de macht van den keizer en de macht van den paus. Reeds destijds toch bestond bij de vorsten zeer sterke neiging om de kerk als een tak van staatsdienst te beschouwen, en omge- keerd bij de pausen om den staatsdienst slechts als een der instrumenten voor het kerkelijk leven te eeren. Overdrifving dus en overschrijding van pretentie aan beide zijden, maar een uitmiddelpuntigheid die niet was te mijden, zoolang het denkbeeld van een vrije kerk nog niet was opge- komen. Voor de reformatie der kerk uit- schenkeft deze worsteling slechts in zooverre belang, als de staatsrechtelijke bestrijders

van de pauselijke opperhoogheid, om te sterker te staan, wel op de eerste be- ginselen van het wezen der kerk moesten terug- gaan, en dienengevolge, zonder het zelf te bedoelen, vaak zeer Schriftuurlijke denk- beelden over de kerk tegen de hiërarchische vervalsching van het kerkbegrip overstel- den. Vooral Johannes van Januun (+1343) wierd door zijn deelneming aan dien strijd reeds tot het verkondigen van zeer zuivere, bijna Calvinistische denkbeelden over kerk- regeering gebracht.

Toch lag het motief voor dezen strijd in het minst niet op de lijn der Reformatie. Immers was het doel niet om de kerk zuiver- der, maar om den Staat van de Kerk minder afhankelijk te maken. Wel op die lijn bewoog zich daarentegen de groote strijd, die op de Concilien van Pisa (1409), Constans (1414) en Bazel (1431—1449) tot zoo on- gelukkig einde wierd gebracht.

Drieërlei drijfveer werkte in deze nieuwe worsteling saam. Vooreerst toch heerschte er een algemeene ontevredenheid bij de vromer- gezinden over den onvromen geest en on- heiligen zin van de officiële kerk. Ten tweede woude er stil verzet bij de geeste- lijkeheid tegen de aanmatiging van den paus- lijken stoel. En ten derde werd de stroom van de Renaissance reeds machtig die in den grond tegen alle kerkelijke wezen vijandig overstond. Toch was het tweede motief in deze worsteling het sterkst. Het gold een wor- steling tegen het monarchale hiërarchische kerkstelsel, waartegen de beste bisschop- pen nog beslist vijandig overstonden, en waartegen eveneens de Duitche en Frank- sche kerkvorsten zich verzetten. Dat toch de Curie van Rome het won, was alleen daar- aan te wijzen, dat de toenmalige geeste- lijkeheid het hiërarchisch beginsel, voor zo- veel het de bisschoppelijke macht bevesti- gde, en dus naar beneden, beleden en niet hand en tand vasthield, en het slechts naar boven, voor zoover het haar zelf ongelegen kwam, wilde tegenstaan. Dit nu kon kan- wilijk niet. Wie het beginsel huldigt moet ook tot de consequentie er van voort- varen. En die consequentie was op Roms hand.

Men lette er dus wel op, dat deze waar- lijke reformatische pogingen, waarin de uit- nemendste krachten der beste geestelijke leidslieden en der vromste Christenen zich hebben uitgeput, volstrekt geen separatist- sche karakter droegen. De harde en schrik- lijke veroordeeling die Hus en Hieronymus van Praag trof, was vooral het gevolg van het principieel verlangen, om in geen ge- val aan het bestaande kerkverband te tornen. Niet omdat men tegen geestelijke reforma- tie ook van leer en eeredienst was, maar overmits men eerst den kerkrechtelijken strijd wilde uitstrijden; aan de Concilien of Synoden de hoogste macht wilde verzekeren; dan in die Concilien beter personeel bren- gen; en eerst daarna door het aldus opper- machtig en in zijn personeel gesuiverd Concilie op geestelijke reformatie der kerk wilde afgaan.

Dit machtige denkbeeld nu ware onge- twijfeld te verwezenlijken geweest, indien de voorstanders van de Reformatie, der kerk door de kerk" den moed hadden gehad, om het hiërarchisch beginsel met tak en wortel uit te roeien. Toen ze dit echter niet aandorsten, en zelfs ijverden voor de hiër- archie in Episcopalen en Synodalen vorm, kon het niet anders, of hun poging moest op mislukking uitloopen. Nu toch wisten ze geen beter raad, dan om telkens tegen den paus van Rome een anderen meer ge- dweefden paus over te stellen, zoodat de paus alom bleef en op hun eigen standpunt onmisbaar bleef.

Wel zaten in deze groote Concilien en- kele mannen, die onder beter gesternte tot meer principieele reformatie van het kerk- bestuur zouden zijn voortgeschreden, maar zij bleven hooge uitzonderingen, en de heer- schende toon bij al deze drie Concilien was steeds, dat aan het kerkverband niet mocht geraakt worden; dat onder geen omstan- digheid aan een breken met de Hiërarchie mocht gedacht; en dat aller doel er op moest gericht zijn, om door de Hiërarchie een zuiverder toestand in het leven te roepen.

Droef gevolg hiervan was dan ook, dat de beste mannen die in dezen strijd vooraan stonden, mannen als Johannes Gerson en Pierre d'Ailly, steeds meer terrein ver- loren; dat de oppositie van Hus en Hieronymus in bloed gesmoord werd; en dat de paus van Rome, ten slotte over allen tegenstand triomfeerde en na de smadelijke doodbloeding van het Concilie van Bazel, allengs alle half en half mannen naar zich zag terugkeren.

In de Hiërarchische school het principieele kwaad. De atwijking in de leer en in den eeredienst was door die Hiërarchie in het leven geroepen en op het inwortelen van die Hiërarchie aangelegd. Gevolg hiervan was, dat elke poging tot geestelijke refor- matie die met ernst den bijl aan den stam der Hiërarchie aanlegde, niet anders kon uitloopen dan op sectarisme of martelaar- schap. En dat omgekeerd elke poging tot kerkrechtelijke Reformatie, die niet in be- ginsel met de Hiërarchie brak, eindigen moest met haar vijand te sterken, en ge- dwongen wiard zich tegen de geestelijke Reformatie vijandig over te stellen.

Dat aan Luther eindelijk gelukte, wat op de groote Concilien steeds zoo jammerlijk mislukte was, is dan ook in hoofdzaak daar- aan te danken, dat Luther de geestelijke drangreden tot Reformatie terstond tegen het beginsel der Hiërarchie richtte; hierdoor deze beide worstelingen niet scheide maar vereenigde; en aanstands in verbreking van het kerkverband heil zocht. Want wel kwam hem daarbij de oude strijd van de Imperialisten tegen de Curialisten, even- als de worsteling van de Roomsche tegen de Christelijke kerk, als zoodanig, ten goede. Maar toch Luther zou zoo goed als Gerson

en Hus zijn pogen op wreede teleurstelling hebben zien uitloopen, zoo hij niet van stonde aan den strijd voor het geestelijke beginsel met den strijd tegen de Hiërarchie vereenzelvigd had.

KUYPER.

Uit de Pers

Ons trof ditmaal in de Basiss een warm pleidooi van den heer B. H. Stomps, lid der Chr. Geref. Gemeente, voor de noodzakelijk- heid eener Vrije Gereformeerde Universiteit.

Hij zegt daarin: De Vrije Universiteit komt tegenwoordig meermalen ter sprake inzake de vereeniging tusschen Ned. Geref. en Chr. Geref. Wat ik daarover las, spoorde mij aan, mijn warm gevoel van sympathie voor die Universiteit te uiten, opdat ik zoo mogelijk in andere tijdelijke gevallen mocht opwekken. Ik weet, dat menigen reeds op het belang van een hogeschool op gereformeerde grondslag geweten heeft, doch ook, dat nog velen in niet zoo heel veel opheffen met zulk een inrichting.

Dat laatste spijt mij. Onze kinderen ontvangen onderwijs op een Chris- telijke school; dat is Gode zijt lof, want op de meeste plaatsen mogelijk. Van hen, die de lagere school ver- laten, gaan velen zich bekwaamen voor een ambacht of voor de eene of gene betrekking, maar er zijn er ook, die hunne studien voortzetten. Deze gaan dan naar een kweekschool of normaalschool, een hogere bur- gerschool of gymnasium, en sommigen hinnen be- zochtene eene Universiteit. Die instellingen voor onder- wijs, die alle de geesteswetenschappen begrepen tot grondslag. (De eukste uitondering, zoodat de Ger- kweekschool te Amsterdam, het Gymnasium te Ze- ten, z. a. daargelaten). Op die scholen doen onze jeugdigen wetenschap op en dit is goed, want de ta- lanten, die God geeft, mogen niet ongebruikt blijven, en daar zijn ontwikkelde Christenen noodig. — Een ding echter is te betreuren, n. l. dat, in zooveel in- stellingen het Christelijk geloof, sterft uit gebrak aan voedsel, terwijl de kennis het oppide groeit. In den boezem van menigen ontstaat dan een strijd: de Goddelijke openbaring, welke heilig was, wordt twi- felachtig voor hen. Hunne leeraren lieten hen de din- gen van een geheel ander standpunt bekijken, dan de Bijbel doet, en het bleef hun, dat die ontwikkelde mannen niet meer geloof slaan aan de Bijbelsche ver- tellingen, dan aan de mythen van de Griekse goddelo- den. De twijfels tasten nu rond naar steunpunten, waar aan zij zich kunnen vastklennen met hun geloof; want dit dreigt hun te ontfallen. Doch ze vinden deze niet; want personen die wetenschap bezitten voorna- melijk op gebied der natuurwetenschappen en daarbij alles voor wat aannemen wat de Bijbel behelst, die zijn zoo schaars gezind, dat de aan het waken gebrachte zielen hen niet lang hinnen veeg ontmoet- ten. Ontwikkeling en geloof waneu zij twee be- grippen, die met elkaar in strijd zijn, en het einde is, dat ze hun geloof losten.

Zie dat is treurig. Het ongeloof neemt op die wijze schrikbarende toe. Menigen, die in een Christen gezin werd opgevoed, die de Christelijke school bezocht, ge- voor of niet, en die in zijn jeugd in zich opnamen, werd zijpen anderen tot doofsten.

Dat kon anders zijn, indien de Christenen, die de waarheid des Bijbels ontkendbaar hielden niet alleen de openbaring Gods in zijn Woord maar ook die in de natuur hadden onderzocht. Ik maak hun hiervan geen verwijt want ik weet, dat zij hunne krachten be- hoefden om het Koninkrijk Gods te zoeken en dat de Zoon Gode te niet en de Kerk is verplicht te doen. Doch de waarheid is, dat de Christen, die de ver- eeniging is, ontstaan, veel te een inrichting voor hooger onderwijs in het leven rijp, waarop men behalve in de Godgeleerdheid ook in de Rechtgeleerdheid en in de Letteren kan stude- ren, terwijl die vereeniging hoopt ook de faculteiten der natuurwetenschappen eenmaal daarbij gevoegd te zien, nu zeg ik, heeft men daarin een gave Gods aan zijn Kerk te niet en de Kerk is verplicht om alles te doen, wat die hogeschool kan opbouwen.

Dat die hogeschool nog geen hooge vlucht nam, mag voor sommigen geen reden zijn, om haar te minachten maar moet hen veeleer aanzetten om voor de Universiteit dargene te doen, wat haar onder 's Heeren regeit tot bloei kan brengen.

Als ik wettelijke aan de giften, welke voor de Vrije Universiteit inkomsten zijn, het mij, dat die voor de Medische faculteit dikwijls niet heel veel zijn. Geloofge geeneheeren zijn zoo zeldzaam en zeg niet, Christen is het u om het even, of den Arts aller arts een of een die zegt: Daar is geen God!

Een Universiteit op gereformeerde grondslag be- hoeven we. Een Universiteit, waar aan alle faculteiten onderaan worden, waar ook natuurkundigen ge- vormd worden, zoodat Newton er een was, voor wien wetenschap de geleerden hunne hoofden ont- bloeten, maar die zelf met diepen eerbied boog voor Gods Woord. God openbaarde zijne grootheid en wijsheid in 't heelal en Hij gaf den mensch verstand, om daaruit zijne majesteit te leeren kennen, niet alleen door een oppervlakkige beschouwing, maar door diep in de dingen door te dringen.

Ik heb de Calvinistische beginselen; maar ik heb ook de wetenschap lief, en daarom verlang ik zeer dat de Vrije Universiteit zal wassen en groot worden en dat eerst de Medische, en daarna ook de Wis- en Natuurkundige faculteit aan haar zal worden toegevoegd.

Dit pleidooi zal toch tot veler consantie spreken. Och, dat de gedeelde groepen onder ons toch het oog niet voor de gemeenschappelijke heil- ige belangen mochten sluiten.

Dit niet te doen is een kwaad, dat zichzelf straft; en waar eenmaal eenheid van Belijdenis bestaat, en nochtans onderlinge bestrijding van elkanders pogen en streven, elkanders torw- ding en inspanning plaats grijpt, daar breken we elk op ons eigen terrein af in steé van saam te bouwen.

Eere aan onzen broeder Doc. Wielema, die zoo moedig voortgaat de echte, dege be- ginselen van Gereformerd kerkrecht ook met opzicht tot de Concept-acte te bepleiten.

Zoo schrijft hij nu in zijn n°. IX.

Confessie en Kerkenorde, door de gezamenlijke ge- meenten naar de Schrift, gelidlijk aangevraagd, zijn in dezen de naar eisch der Geref. beginselen gestelde en afdoende waarborg. Wie iets anders of meer wil, moet alreeds daarom en daarom zelf tegen de Concept-acte zijn. Doch ook daarmee verlaat hij de Geref. paden en verlat zich vast in het Collegialistische of Regal. slop. Hij dat na kan niemand onder ons willen.

Dat de Concept-acte inzake bevoegdheid en kerkelijke handelingen tegen Confessie en Kerkenorde magen, wordt dan ook zonder schaduw van twijfel bevestigd.

Onder al de offere die er van onze zijde gebracht worden moeten worden, is er dan ook geen andere van zekeren of zelfs een kerkrechtelijken aard.

Of er niet onder zijn, die ingaan tegen de beginselen der Scheiding van 1834 is een andere vraag, die afzon- derlijke beantwoording vereischt als van historische aard.

Toch wil ik even constateeren, dat, voorzoover mij bekend is, nog niemand met eenigwijling op de Concept-acte geregd heeft: Zie! dit of dat offer moogt ge niet brengen; Confessie of Kerkenorde volgens de Schrift verbieden u dat; maar wel, gij moogt of gij kunt het als afgeschied niet doen.

Of die tegenstelling opvalt, dat ik thans in het mid- den. Maar ook afgaat het daarvrij, dat het verze van mij ook, die laatste bedenking gering te achten. De beginselen der Scheiding van 1834 hebben heel milt hart en een vereeniging ten heil of met breking van deet, zal naar ik hoop, mij nooit onder hare voor- standers of pleidbezorgers vinden.

Wacht u! dit oogpunt bespreek ik thans de Concept- acte niet.

vinden wat de hooftzaak betreft, zal met geen goed geweten lid eener Christ. Geref. gemeente kunnen zijn, maar in de eere van de kerk en de kerk der Scheiding bepaald, dat ze aan iemand bij zijn over- gang tot „de uitgediende kerk" ter instemming of onder teekening zou worden voorgelegd.

Men hield zich ook in uzen bij bevestiging en ambts- aanvaarding, zeer juist, aan de oude Geref. instellingen zonder meer. „De Scheiding" seide zich van niet al aan op grond de Heilige Schrift onder „Con- fessie" en „Kerkenorde". Dat is van haar kracht en haar glorie, en wees ont, zoo we, ontrouw aan de beginselen van de vaders der Scheiding, onder den invloed van de revolutionaire kerkrechtelijke begrippen dezer eeuw zoo maar ongemerkt er vreemde elementen in menggen of iets tusschen haat en deet stellen.

Doch dit thans niet bepaald aan de orde. Doel van dit mijn betoog was slechts om aan te roepen, dat de Concept-acte inzake kerkverband en kerkelijke eenheid niet ingaat tegen Confessie en Kerkenorde, en dat alle vrees en wantrouwen, wat dit punt betreft, zon- der grond is. Met alle bescheidenheid wacht ik in dezen tegenspraak en tegenwilt af.

Dat ze de plaatselijke ineenmelting zou gebieden, zal toch wel niemand onzer vermenigen. Welk een storm zou er opgestoken zijn, zoo ze daarvan ook maar had gerept! En terecht.

Ik zou dan ook mijn hand niet gereet hebben onder een acte, die haar formeel en als kerkelijken eisch den kerkorden of gemeenten oplet.

Wat ze kan doen, heeft ze in dezen gedaan. 1) Heeft zij de plaatselijke eendrachtigheid of het bestaan van twee kerkformaties tusschen plaats, als in beginsel niet normaal, veroordeeld.

2) Sprekt zij uit, dat dit te dragen is, of geduld moet worden om den nood der tijden.

3) Ontblijft zij wege om in dezen onder den zegen des Heeren in den normalen weg te komen.

Verder haat en macht zij niet gaan. Zelfs te Middel- burg in 1869 durfde men de plaatselijke ineenmelting niet bij Synodale besluit opheffen.

Men liet dat over aan de plaatselijke kerken zelven, onthoon er toen zelfs geen enkele zaak tusschen be- den bleef, die door iemand verklaard werd naar der consensie te zijn hoevel in elkanter te dragen.

Dit is nu wel het geval en daarom mag ze te min- der, naar den eisch van Gods Woord, worden op- gelegd.

Dit is en blijft het punt, waar alles om draait.

De voorstanders der Concept-acte pleiten op de beginselen, op de leidende gedachten van het Gereformeerde kerkrecht, gelijk die uit Gods Woord door onze vaders in eere zijn gebracht.

De tegenstanders der Concept-acte daaren- tegen pleiten op wat hun 't liefst en aange- naamst is, op wat meest strookt met het ver- ledend der Scheiding, en op hetgeen het meest overeenkomt met de heerscheende sympathieën.

Hierdoor houdt Wielema die Gereformeerde spoor, terwijl de tegenstanders in het Colle- giale kerkrecht afdriften.

Men versta dit laatste wel.

Collegiaal komt van Collegium, en Collegium beduidt een door menschen in elkaar gezet genootschap. En daarom heet Collegiaal elk stelsel van kerkrecht, waarbij de kerk geacht wordt een genootschap of vereeniging te zijn, die door een menschelijke wilslaad ontstond en voortbestaat.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

Kort verslag der classisvergadering van Dokkum, gehouden op 30 April 11. te Buitenpost.

Na palmegezag werd met gebed, de lezing van Jes. 62 en een woord ter inleiding de eerste vergadering, na de ontbinding der classieke combinatie, geopend door Ds. Ploos van Amstel. Van de 18 kerken waren er 17 vertegen- woordigd, waarvan Twijzel en Oudwoude voor de eerste maal.

Uit de gecomb. classis Leeuwarden-Sneek-Heerenveen waren als deputaten in ons mid- den Ds. T. Winkel, van Beetgum, en onderling Bekius, van St. Anna-Parochie.

Ds. Van der Velden werd tot praeses, Ds. Maan tot scriba en oud. Levendig tot assessor aangewezen.

Het onderzoek naar aanleiding van Art. 41 D. K. werd gehouden, waarbij, wat de kerke- lijke discipline tegenover moedwillig wederate- vonden betreft en over het genus van kerkelijk verband met de scholen, nog menige klacht werd geuit. Het peremptoir-examen van den cand. Ploos van Amstel, benoepen te Gerkesklooster, werd voorloopig op 4 Juni e. k. bepaald.

Met genoegeen kon de classis, voorgelicht door hare deputaten in deze zaak, de grens- regeling der kerken van Nes en Wierum met die van Paesens afdoen, zoodat Moddergat voortaan kerkelijk bij Paesens behoort.

Een verzoek van de kerken van Oostemeer en Eestrum om voortaan bij de classis Dokkum te behooren, kon om gewichtige redenen niet ingewilligd worden.

Vervolgens werd over den kinderdoop en de toelating tot het Heilig Avondmaal gesproken en daarbij telkens op de kerkenorde als gegrond op Gods Woord gewezen.

Op de vraag: „Hoe te handelen met ver- trekkende doopleden?" werd geantwoord, dat het aanbevelenswaardig is, om met mede- wetten der vertrekken een getuigschrift op te zenden aan den kerkeraad der nieuwe woon- plaats, zoo de kerk aldaar in dolantie is.

Zedelijk verplicht werd het geoordeeld, dat iedere kerk zoo mogelijk viermaal 's jaars iets voor de proceskosten verzamelde. Tot deputaat ter bevordering der collecten voor proceskosten werd in plaats van Br. L. J. Visser van Buitenpost, op zijn verzoek ontslagen, Br. W. G. Sijtsma te Gerkesklooster benoemd.

De samenstelling van een kerkeraad op plaatsen, waar een Chr. Geref. Gem. bestaat of Chr. Geref. broeders wonen, die tot kerke- lijke vereeniging geneigd zijn, was mede een onderwerp van ernstige bespreking.

Deputaten werden aangewezen om te onder- zoeken, hoe elders in zulke gevallen gehand- eld wordt.

Nadat nog eenige vragen beantwoord en huishoudelijke zaken afgedaan waren, wordt de vergadering met dankgebed door den praeses gesloten.

W. MAAN.

Augustinustag, 7 Mei '89.

Class.-Corresp.

Donderdag 2 Mei vergaderde de gecombi- neerde classis van Rotterdam — Dordrecht — Brielle in het kerkgebouw der Nederd. Geref. Kerk van Schiedam.

Vijf en twintig kerken waren daarin verte- genwoordigd.

De voorzitter der roepende kerk, Ds. Gee- sink, opende de vergadering met het lezen van Psalm 122 en gebed, waarna het moder- nen werd gekozen: Ds. Veder van Schiedam, praeses; Ds. Woudstra van Maassluis, scriba en Ds. Van Veelen van Rotterdam, assessor.

Nadat de notulen gelezen waren en goedge- keurd, de rapporten der Deputaten gehoord en behandeld en de vragen volgens Art. 41 der

K. O. gedaan, werden twee broeders, die zich voor het oeffenaars-examen hadden aangeve- ren, onderzocht, doch voor een half jaar uit- gesteld.

Besloten werd twee broeders in Augustus tot het praeparatoir-examen voor de bediening des Woords, volgens Art. 8 K. O. toe te laten en alsdan ook de beroepen predikant van Char- lois te onderzoeken, waarvoor als deputaten werden benoemd de broeders Ds. Geesink en Van Veelen.

Ook werd tot een nieuwe regeling der con- sultenschappen en vacatuurbuizen besloten, waarvoor als deputaten werden benoemd Ds. Veder en Woudstra.

Inzake de grensregeling tusschen de kerken van Rotterdam en Delftshaven werd be- paald, dat tusschen die beide kerken, een nieuwe grens zou worden bepaald, en wel zoodanig, dat zij loopt van den Bontepaal langs de geprojecteerde Boulevard naar den Beu- gelijk.

Aan eene kerk werd waarborg gegeven voor een deel van het traktement voor een beroep- pen dienaar des Woords.

Aan de hrs. Van Leeuwen van Schiedam, W. Ploegers van Dordrecht en J. L. Jaspers van Hilversum werd toelating ook in onze classes als oeffenaars verleend; terwijl br. J. Lok, sedert jaren godsdienstonderwijzer te Maasland, als zoodanig voor die kerk en de geheele classis werd erkend.

Op eene aanvraag om als oeffenaar te worden toegelaten, werd besloten den verzoek- enden broeder in Augustus toe te laten tot een colloquium fraterum. Ook bepaalde de classis nog, dat, zoolang de Kerkerode be- paald, dat kerkeraadsleden voor een bepaal- den tijd slechts zitting hebben, bij iedere herkiezing de ambtsbelofte en bevestiging behooren te worden herhaald.

Als roepende kerk voor de eerstvolgende classis-vergadering werd aangewezen de kerk van Vlaardingen, aan welks raad alle stukken voor die vergadering moeten worden toege- zonden.

H. H. VEDER, praeses.

T. H. WOUTSTRA, scriba.

De kerkeraad der Ned. Geref. kerk (doele- rende) te Oudwoude — Westergest, krachtens het ambt der geloovigen onder medewerking der genabuurde kerk van Buitenpost gekozen en openlijk in het ambt bevestigd op 28 April 1889, bericht langs dezen weg, dat ook voor zijne kerk de Synodale organisatie van 1816/12 is terijdestgesteld en de Dordtsche Kerkenorde van 1619 werde aanvaard.

Erkennde de drie Formulieren van eenig- heid als accoord van kerkelijke gemeenschap, wenscht hij ook met de overige gereformeerde kerken in correspondentie te treden, en begeert die bij dezen met de begeerte, dat het den Heere moege behagen zijn Sion te stellen tot een lof op aarde.

P. DE BRUIN, onderling.

J. D. V. D. VELDEN, consulent.

Oudwoude-Westergest, 29 April 1889.

AGENDA van de algemeene vergadering der Nederlandsche Vere